

potrebna mu je velika, čista ideja, ki ne bo več naličje laži, ampak nepotvorjeno obličje resnice, ki ne bo več nasprotje življenjske stvarnosti, temveč njena pristna, neizmaličena podoba. Edinole taka ideja, precejena skozi filter človekovega razuma in prepojena z vso gorkoto, ki jo le zmore njegovo srce, še utegne urediti ta kaotični, razklani svet. Ne hierarhija, temveč sodelovanje med ljudmi in narodi; ne slepa pokornost, marveč človeško dostojanstvo; ne predprave, temveč pravice; ne prisilnost, ampak dolžnost; ne imperialistična borba za tuja ozemlja, ampak načrtno izkoriščanje vseh bogastev, ki jih nudi ta blagoslovljena, neizčrpna zemlja; ne bogatija, marveč blagostanje vseh ljudi — izključno le na takih osnovah more biti zgrajena trajna sreča človeškega rodu. Zgolj v takem svetu bo mogla tudi izginiti ne samó potreba, marveč tudi slednja možnost nadvlade naroda nad narodom, delitve zemlje na interesna področja, prisilnega vključevanja narodnih ozemelj v večje, tuje enote, nesvobode, zatiranja in razprtij med narodi. So to utopije? — Kje bi bil smisel človeškega življenja na zemlji, če bi bile?

TERCINE O ŽIVLJENJU IN UMETNOSTI

MIRAN JARC

I.

*Tlačani. Hlapci. Sužnji... Skoz vekove
s krvjo in znojem prepojene gledam
našega ljudstva splasene rodove.*

*Njih kri, sokove okušam, ko poslušam
kričečo rano v sebi, ko se v rove
po samem sebi spuščam, se razpredam,*

*kot bi v podzemlje tonil dob ugaslih,
potisočerjen dramim se in dušam
sestradanim ponujam svojo žejo,*

*ki pod oblastjo zlih pastirjev uklete
svojih tegob izkričati ne smejo,
da bi grobov ne odprle že prerastlih..*

*Ko zevajo povsod že žrela živa
zdivjane zemlje, ki v ponôre nove
nered včerajšnjega sveta požira,*

*in ko sproščeni duh iz brezdna zove
spet davno božjo zver — kot da razliva
povodenj se čez svet — v preplahu umira*

*krotilec občutljivi s struno tanko,
zdaj s šibke pesmi-pajčevine zanko
ne more več zadrigniti upora.*

*Ne pláši se, srce! Zdaj zemlja nôra
razgalja prsi: globlje korenine
so varne v globočinah tisočletja.*

*Krvavih plesov, vstaj, porazov vretja
gorela so nad njimi in zažgala
premnogo vejo, razpihala liste,*

*krivila debla... Živa pa so ostala
osrčja sokov... tja v ponôre tiste
zazri se, tam poraja se — Beseda.*

II.

*Do zvezd gori krvava ljudska beda,
razvâl mest babilonskih blazno gléda
te z votlimi očmi, čas je iz reda...*

*Ti pa samevaj z bolno vero v včeraaj,
ko hočeš, da privid bo svetil zmeraj,
zastiraj si oči, blede umiraj,*

*če še ne veš, da so se razmeglili
lažnivi čarodeji in pismarji,
ki so doslej te z bajkami pojili.*

*Po sredi razdejanja — v novi zarji
poslušam ptico, ki jo ziblje veja
in gledam na cvetovih iskre rose,*

*poslušam mater, ki uspava dete,
in gledam jih sinove in očete,
ko v soncu se svetlikajo jim kose*

*kraj žitnega morja, ki mu je meja
samo nebo ... samo širna sinjina.
In že sem žitni človek, brez spomina*

*gubim se v polju. Srka me planjava ...
In sem samo še roka trda, rjava,
ki ve, da klasje je za žetev godno.*

*Drvar sem, še poslednjič bom usodno
drvnico zavihtel in deblo pade ...
Semena nova v zemlji že kalijo.*

*Glej zvezde jutranje: tiho medlijo
v močnejšem prvem svitu zarje mlade.
Odbile so jim ure nočne straže.*

*In kot iz sanj za hip se mi prikaže
najtežje ure bičani obraz.
Samo smehlja se mi, samo smehlja se ...*

Saj vem: molčé nalóži breme nase.

III.

*Ne stoj, molčé nalóži breme nase ...
Spoznal si, da si le občestva del.
Ne béži kot puščavci prejšnje čase.*

*V zatoru dobe, ki te je rodila,
bo strto vse, kar si po njej prejel
in samo luč ti morda bo svetila,*

*luč v tebi, ki si ji prilival olja
ljubezni do vsegá, kar sonca išče,
od bilke pa do zvezdnega vesolja.*

*In v vrišču cest, v krvavem blišču mest,
in ko boš sam že morda pogorišče
v pepelu bo zatlela blagovest*

o zrnju, ki mu zemlja ni grobišče.